

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 51 0 P 206151 24 Rev
Sarajevo, 21.01.2025. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Fatime Imamović, kao predsjednice vijeća, Adnana Baručije i Snježane Malešević, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja A.T. iz B.L., ul. D.J. ..., protiv tuženog Srednjobosanski kanton/Kanton Središnja Bosna, zastupan po Kantonalnom pravobranilaštvu Vitez, radi utvrđivanja diskriminacije i naknade materijalne štete, v.s. 4.500,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja, izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 51 0 P 206151 23 Gž od 13.02.2024. godine, u sjednici vijeća održanoj 21.01.2025. godine, donio je:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Travniku broj 51 0 P 206151 22 P od 17.03.2023. godine odlučeno je:

„Odbija se kao neutemeljen tužbeni zahtjev tužitelja kojim se traži da se utvrdi da je tuženik povrijedio pravo na jednako postupanje prema tužitelji A.T. i to: u odnosu na uposlenike u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti kojima se utvrđuje, priznaje i uplaćuje naknada za odvojeni život od porodice i smještaj u mjestu rada, u odnosu na imenovana lica u pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine kojima se utvrđuje, priznaje i isplaćuje naknada za odvojeni život od porodice i smještaj u mjestu rada, tako što je tužitelju propustio da utvrdi, prizna i obezbijedi naknadu za odvojeni život i smještaj u mjestu rada.”

Odbija se kao neutemeljen tužbeni zahtjev tužitelja kojim se traži da se obaveže tuženik, da u roku od 15 dana izvrši radnje kojima se uklanja diskriminacija, odnosno da omogućiti ostvarivanje prava na naknadu troškova smještaja i odvojenog života, a kako je to učinjeno prema zaposlenicima u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti u F BiH i BiH kojima se utvrđuje i priznaje pravo na naknadu za odvojeni život od porodice i smještaj u mjestu rada, kao i da otkloni štetne posljedice diskriminacije tako da tužitelju isplati štetu koja po visini odgovara zbiru neisplaćenih naknada za odvojeni život i troškove smještaja, i to za period od 01.08.2021. godine pa do 01.02.2023.godine ukupan iznos 4.500,00 KM sve sa zakonskim zateznim kamatama na svaki pojedinačni iznos od 250,00 KM mjesečno, počev od 15.og u mjesecu za prethodni mjesec, pa do isplate.

Obvezuje se tužitelj da tuženiku nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 738,00 KM, u roku od 30 dana od dana dostave presude.“

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 51 0 P 206151 23 Gž od 13.02.2024. godine žalba tužitelja je odbijena kao neosnovana i presuda Općinskog suda u Travniku broj 51 0 P 206151 22 P od 17.03.2023. godine potvrđena.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavio tužitelj ne navodeći određeno revizijske razloge, premda se iz sadržaja revizije da zaključiti da ju pobija zbog

povrede odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primijene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tuženi je osporio osnovanost revizijskih razloga i predložio da se revizija odbije kao neosnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15, dalje ZPP), ovaj sud je odlučio:

Revizija nije osnovana.

Revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u onom dijelu u kojem se ona pobija revizijom, u granicama razloga navedenih u reviziji, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava (čl. 241. st. 1. ZPP).

Suprotno revizijskim navodima prihvatanjem sudske ocjene dokaza izvedenom od strane prvostepenog suda, u postupku pred drugostepenim sudom nije učinjena povreda odredaba parničnog postupka iz člana 209. stav 1. u vezi sa članom 8. ZPP. Naime, sudsku ocjenu dokaza izveo je prvostepeni sud i to upravo na način propisan odredbom člana 8. ZPP tako da je izvedene dokaze ocijenio po slobodnom uvjerenju ali na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza zasebno i svih dokaza zajedno, a i na temelju rezultata cjelokupnog postupka. To uvjerenje opravdao je uvjerljivim i logičnim razlozima pa u postupku pred drugostepenim sudom prihvatanjem takve ocjene dokaza nije ostvarena povreda odredaba parničnog postupka iz člana 209. stav 1. u vezi sa članom 8. ZPP.

Drugostepeni sud je u žalbenom postupku postupio u skladu s odredbom člana 231. ZPP i u obrazloženju presude ocijenio sve žalbene navode koji su od odlučnog značaja za donošenje odluke u ovom sporu.

Revizijske navode koji se odnose na prigovor da je prvostepeni sud odbio da izvede predloženi dokaz čitanje tužbe sa priložima i podnesenog odgovora na tužbu tuženog podnesenih Osnovnom sudu u Banja Luci, treba odgovoriti da je tužitelj doista na pripremnom ročištu predložio uvid i čitanje podnesene tužbe tužitelja pred Osnovnim sudom u Banja Luci i datog odgovora Vlade SBK-a i Općinskog suda u Jajcu koji dokaz je odbio prvostepeni sud.

Međutim, u žalbenoj fazi postupka tužitelj u žalbi nije ukazao na povredu odredaba parničnog postupka učinjenu pred prvostepenim sudom odbijanjem izvođenja navedenog dokaza. Tek u reviziji tužitelj je istakao da je tokom postupka učinjena povreda odredaba parničnog postupka jer je odbijen prijedlog za izvođenje dokaza.

Prema shvaćanju revizijskog suda opisano postupanje prvostepenog suda ne može imati značaj povrede odredaba parničnog postupka, imajući na umu da se na povredu odredaba parničnog postupka iz člana 209. stav 1. u vezi sa članom 81. ZPP ne može paziti po službenoj dužnosti pred drugostepenim sudom, a tim više ni u revizijskoj fazi postupka (arg. iz čl. 221. u vezi sa čl. 240. st. 1. tč. 1. ZPP), jer u svakom slučaju ne može biti govora o postojanju povrede odredaba parničnog postupka pred drugostepenim sudom.

Nije osnovan ni prigovor pogrešne primijene materijalnog prava.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za utvrđenje da je tuženi povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje na način da je propustio da mu utvrdi, prizna i obezbijedi naknadu za odvojeni život i smještaj u mjestu rada, da se otklone posljedice diskriminacije, te isplata neisplaćenih predmetnih naknada za period od 01.08.2021. godine pa do 01.02.2023.godine u ukupnom iznosu od 4.500,00 KM.

Odlučujući o predmetnom tužbenom zahtjevu nižestepeni sudovi su utvrdili da je tužitelj imenovan na poziciju sudije u Općinskom sudu u Jajcu dana 03.05.2011.godine. Tužitelj ima mjesto prebivališta u Banja Luci, a koje mjesto prebivališta udaljeno je od mjesta rada preko 70 km. Rješenjem Općinskog suda u Jajcu broj 128 0 Su 026982 18 Su utvrđeno je da tužitelju pripada naknada za troškove prijevoza na posao i s posla u visini mjesečne karte međugradskog prometa, odnosno u iznosu od 422,40 KM mjesečno (19,18 KM dnevno) počevši od 15.04.2018. godine, s tim da je Rješenjem Općinskog suda u Jajcu broj 128 0 Su 036840 18 Su od 09.06.2022. godine utvrđeno da tužitelju pripada predmetna naknada za troškove prijevoza na posao i s posla u iznosu od 528,00 KM mjesečno (24,00 KM dnevno) počevši od 01.05.2022. godine, a koja naknada je tužitelju redovno isplaćivana. Tuženi tužitelju nije isplaćivao naknadu za troškove smještaja i odvojenog života.

Na temelju ovako utvrđenog činjeničnog stanja nižestepeni su sudovi odbili tužbeni zahtjev nakon što su, u bitnom, ocijenili da tužitelj nije učinio vjerovatnim u postupku da je doveden u nepovoljan položaj kao posljedica različitog postupanja u odnosu na komparatora, kojeg u konkretnom slučaju čine zaposlenici u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti i imenovana lica u pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine.

Neutemeljeno revident ukazuje na pogrešnu primjenu materijalnog prava kod odbijanja tužbenog zahtjeva jer je odbijanje tužbenog zahtjeva rezultat pravilne primjene materijalnog prava. Naime, kod pravilno utvrđene činjenice da tužitelj traži antidiskriminacijsku zaštitu, a nije učinio vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, nema materijalnopravne osnove za pružanje pravne zaštite kakvu traži tužitelj. Tačni su revizijski navodi da u slučaju zaštite zbog diskriminacije teret dokazivanja da nije bilo diskriminacije jeste na suprotnoj strani, ali samo pod pretpostavkom da tužitelj učini vjerovatnim da je došlo do diskriminacije. Kako to tužitelj u postupku nije učinio vjerovatnim, on posljedično nije učinio vjerovatnim postojanje jedne diskriminacijske osnove iz člana 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, broj 59/09 i 66/16, dalje: ZZD), pa su sudovi odbijanjem tužbenog zahtjeva pravilno primijenili materijalno pravo.

Neosnovano upire tužitelj da je učinio vjerovatnim da je diskriminiran samim time što mu u spornom periodu nije isplaćivana predmetna naknada iako mu je mjesto stanovanja bilo udaljeno od mjesta rada više od 70 kilometara pozivajući se na odluku Ustavnog suda BiH broj AP – 2985/19 od 08.07.2021.godine kojom je utvrđeno da Zakon o plaćama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 55/13) nije u skladu s Ustavom, budući da sudijama i tužiocima ne jemči pravo na naknadu za odvojeni život i smještaj u mjestu rada, a to je pravo zaposlenicima u zakonodavnim i izvršnim tijelima zajamčeno.

Standard vjerovatnosti koju je potrebno postići značilo bi da osoba koja se na diskriminaciju poziva morala bi učiniti vjerovatnim da je nepostupanjem tuženog došlo do njenog stavljanja u nepovoljniji položaj po redovnim pravilima iskustva i na temelju indicija u konkretnom slučaju.

U opisanim okolnostima ne samo da tužitelj nije dokazao vjerovatnost da je u konkretnom slučaju u odnosu na njega došlo do diskriminacije po bilo kojoj osnovi, već nije dokazao ni da je u odnosu na njega radnjama odnosno propuštanjem tuženog došlo do nejednakog postupanja uopće, a u odnosu na zaposlenike u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti i imenovana lica u pravosudnim institucijama BiH. Naime, u toku postupka je utvrđeno da je tužitelju priznata naknada za troškove prijevoza na posao i s posla i da mu se ova naknada isplaćuje. Tužitelj tvrdi da je nepostupanjem tužene doveden u nepovoljan položaj – diskriminiran jer mu nije priznato pravo na naknadu za troškove smještaja i odvojenog života iako ispunjava uvjete budući da mu je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta rada više od 70 kilometara u odnosu na komparatore kojima je to priznato. Međutim, takvo nepostupanje nije učinio vjerovratnim jer nije ukazao na komparatora koji se nalazi u usporedivoj situaciji kao tužitelj, odnosno nije učinio vjerovratnim da je nekom od zaposlenika u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti i imenovanim licima u pravosudnim institucijama BiH, a kojima je priznato pravo na troškove prijevoza na posao i s posla priznato i pravo na predmetnu naknadu.

Stoga nije došlo do povrede odredbe člana 15. stav 1. ZZD jer tužitelj nije učinio vjerovratnim da je došlo do diskriminacije.

Neosnovano se revident poziva na Uredbu o naknadama sudaca i tužitelja u Hercegbosanskoj županiji („Narodne novine Hercegbosanske županije“, broj 13/22) prema kojoj je pravo na naknadu na ime odvojenog života od porodice definisano kao samostalno pravo isključivo slijedom činjenice da sudije, tužitelji i sudski stručni saradnici imaju mjesto prebivališta udaljeno više od 70 kilometara od mjesta suda i tužiteljstva u kojem obavljaju dužnost.

Ovo stoga što tužitelj u toku postupka nije dokazao vjerovatnost da je nekom od sudija, tužitelja prema naprijed navedenoj Uredbi priznato pravo na predmetnu naknadu, a koji se nalazi u usporedivoj situaciji kao tužitelj. Dakle, tužitelj je trebao učini vjerovratnim da je određenom sudiji, tužitelju priznata naknada za odvojeni život od porodice i smještaj u mjestu rada i troškovi prijevoza na posao i s posla.

Zbog svega gore navedenog pravilno su nižestepeni sudovi odbili tužitelja i sa zahtjevom u kojem traži zaštitu od diskriminacije u deklaratornom i kondemnatornom dijelu.

Kako ne stoje razlozi revizije kao ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti valjalo je reviziju odbiti primjenom člana 248. ZPP.

Predsjednica vijeća
Fatime Imamović,s.r.